

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. birželio 14 d.
(OR. en)

10665/23

POLCOM 118
USA 40

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. birželio 14 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2023) 327 final
Dalykas:	Rekomendacija dėl TARYBOS SPRENDIMO, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl susitarimo su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis dėl svarbiausių naudingųjų iškasenų tarptautinių tiekimo grandinių stiprinimo

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 327 final.

Pridedama: COM(2023) 327 final

Briuselis, 2023 06 14
COM(2023) 327 final

Rekomendacija

TARYBOS SPRENDIMAS

**kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl susitarimo su Jungtinėmis Amerikos
Valstijomis dėl svarbiausiųjų naudingųjų iškasenų tarptautinių tiekimo grandinių
stiprinimo**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. REKOMENDACIJOS APLINKYBĖS

1.1. Rekomendacijos pagrindimas ir tikslai

2022 m. rugpjūčio 16 d. Jungtinės Amerikos Valstijos (toliau – JAV) priėmė Infliacijos mažinimo aktą¹, kuriuo iš dalies keičiamas Jungtinių Valstijų vidaus mokesčių kodekso 30D skirsnis (toliau – netaršių transporto priemonių kreditų sistema). Tokiu būdu už įsigyjamas reikalavimus atitinkančias baterijomis ar kuro elementais varomas transporto priemonės taikoma subsidija, atitinkanti mokesčių kreditą, kurio dydis – iki 7 500 USD už transporto priemonę.

Tam, kad transporto priemonė atitiktų reikalavimus dėl didžiausios subsidijos sumos, joje, be kita ko, privalo būti sumontuota baterija, kurioje mažiausia svarbiausių naudingųjų iškasenų dalis būtų 40 proc. (2024 m. – 50 proc., 2025 m. – 60 proc., 2026 m. – 70 proc., 2027 m. – 80 proc.) ir ji būtų:

- (1) išgauta ir perdirbta JAV arba šalyje, su kuria JAV yra sudariusi galiojantį laisvosios prekybos susitarimą, arba
- (2) grąžinamuoju būdu perdirbta Šiaurės Amerikoje.

Todėl netaršių transporto priemonių kreditų sistema, iš JAV tiekimo grandinių išstumdama ES kilmės svarbiausiąsias naudingąsias iškasenas, kurios yra skirtos automobilių baterijoms, joms tampa vis nepalankesnė. To negalima pasakyti apie svarbiausių naudingųjų iškasenų ir perdirbtų medžiagų importą iš JAV laisvosios prekybos susitarimo partnerių, tokių kaip Čilė ir Korėja arba Japonija, su kuria 2023 m. kovo 28 d. JAV sudarė svarbiausių naudingųjų iškasenų susitarimą. Tai daro neigiamą poveikį ES eksporto į JAV galimybėms.

Todėl 2023 m. kovo 10 d. Pirmininkė U. von der Leyen ir Prezidentas J. Bidenas paskelbė bendrą pareiškimą dėl ketinimo pradėti derybas dėl tikslinio ES ir JAV svarbiausių naudingųjų iškasenų susitarimo², siekiant užtikrinti, kad ES išgautos arba perdirbtos naudingosios iškasenos galėtų būti naudojamos transporto priemonėse, atitinkančiose netaršių transporto priemonių kreditų sistemos reikalavimus. JAV aiškiai nurodė, kad, siekiant suteikti ES lygiavertį statusą kaip JAV laisvosios prekybos susitarimo partneriams, kuriems taikoma netaršių transporto priemonių kreditų sistema, būtina sudaryti svarbiausių naudingųjų iškasenų susitarimą.

2022 m. atitinkamų svarbiausių naudingųjų iškasenų eksporto iš ES į JAV vertė siekė 8,3 mlrd. EUR, t. y. 16,3 proc. viso šių prekių eksporto iš ES.

Šie klausimai bus sprendžiami ne tik pasitelkus Infliacijos mažinimo aktą, bet ir sudarius ES ir JAV svarbiausių naudingųjų iškasenų susitarimą, kuriuo būtų žengtas naujas žingsnis siekiant paskatinti platesnius abipusius ekonominius santykius ir padėti kurti tvarias ir atsparias tarptautines tiekimo grandines sektoriuose, kurie yra labai svarbūs perėjimui prie neutralaus poveikio klimatui ir saugumui, įskaitant orlaivių ir erdvėlaivių bei gynybos sektorius.

Kovo 10 d. JAV pateikė Europos Komisijai (toliau – Komisija) pasiūlymą dėl svarbiausių naudingųjų iškasenų susitarimo. 2023 m. kovo 21 d. Komisija perdavė šį pasiūlymą Europos Sąjungos Tarybai (toliau – Taryba) ir Europos Parlamentui.

¹ PL 117-169, H.R.5376, 2022 m. Infliacijos mažinimo aktas.

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_23_1613

1.2. Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis

Derybos dėl svarbiausių naudingųjų iškasenų susitarimo ir jo sudarymas atitinka bendrą ES prekybos politiką, nes padėtų didinti ES ir JAV tarpusavio prekybos bei investicijų mastą ir mažinti riziką, kylančią tarp ES ir JAV dėl naujos įtampos prekybos srityje. Šis dvejetainis tikslas visiškai atitinka Europos Sąjungos sutartį (toliau – ES sutartis), kurioje nustatyta, kad ES turėtų skatinti visų šalių integraciją į pasaulio ekonomiką, įskaitant laipsnišką tarptautinės prekybos apribojimų panaikinimą³. Be to, tai atitinka ES ir JAV strateginės partnerystės pobūdį, kaip dar kartą patvirtinta paskutiniame 2021 m. birželio 15 d. vykusio ES ir JAV aukščiausiojo lygio susitikimo pareiškimė⁴, ir Prekybos ir technologijų taryboje vykdomą pozityvios ekonomikos darbotvarkę, kaip nurodyta jos 2021 m. spalio mėn.⁵, 2022 m. gegužės mėn.⁶, 2022 m. gruodžio mėn.⁷ ir 2023 m. gegužės mėn.⁸ bendruose pareiškimuose.

1.3. Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis

Rekomendacija dera su kitomis Sąjungos politikos sritimis.

Komisijos 2023 m. kovo 16 d. pasiūlytajame Svarbiausių žaliavų akte⁹ siekiama stiprinti bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis, skatinant tvarias investicijas į svarbiausių žaliavų vertės grandines bei kitas vertės grandinių dalis ir ekonomines galimybes paverčiant abipusiškai naudinga tikrove. Svarbi tokio bendradarbiavimo stiprinimo priemonė yra strateginių partnerysčių žaliavų vertės grandinėse kūrimas, remiantis, pavyzdžiui, svarbiausių naudingųjų iškasenų susitarimu.

Ši rekomendacija dera su siūlomu poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktu¹⁰, kuriuo siekiama didinti neutralaus anglies dioksido poveikio arba poveikio klimatui neutralizavimo pagrindinių technologijų gamybą Europos Sąjungoje siekiant užtikrinti saugias, tvarias ir konkurencingas švarios energijos tiekimo grandines, kad būtų pasiekti ES klimato ir energetikos sričių užmojai.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

2.1. Teisinis pagrindas

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 218 straipsnio 3 ir 4 dalys.

2.2. Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)

Pagal ES sutarties 5 straipsnio 3 dalį subsidiarumo principas netaikomas srityse, kuriose ES turi išimtinę kompetenciją. Tikėtinas materialinis teisinis susitarimo pagrindas, kuris bus šių derybų išdava, yra bendra prekybos politika, SESV 3 straipsnyje nurodoma kaip viena iš

³ ES sutarties 21 straipsnio 2 dalies e punktas.

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/50758/eu-us-summit-joint-statement-15-june-final-final.pdf>

⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/STATEMENT_21_4951

⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_22_7516

⁷ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_22_7516

⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_23_2992

⁹ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma saugaus ir tvaraus svarbiausių žaliavų tiekimo užtikrinimo sistema (Svarbiausių žaliavų aktas), žr. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lt/IP_23_1661.

¹⁰ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl priemonių sistemos Europos poveikio klimatui neutralizavimo technologijos produktų gamybos ekosistemai stiprinti sukūrimo (Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktas), žr. https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/net-zero-industry-act_lt?ettrans=lt.

Sąjungos išimtinės kompetencijos sričių. Ši politika apima derybas dėl prekybos susitarimų pagal SESV 207 straipsnį.

2.3. Proporcingumo principas

Komisijos rekomendacija atitinka proporcingumo principą ir yra būtina atsižvelgiant į mūsų tikslą užtikrinti, kad, taikant netaršių transporto priemonių kreditų sistemą, ES kilmės svarbiausių naudingųjų iškasenų ir perdirbtų medžiagų, skirtų elektrinių transporto priemonių baterijoms, atveju nekiltų diskriminacija dėl to, kad jos yra laikomos kilusiomis iš „šalies, su kuria Jungtinės Valstijos yra sudariusios galiojančią laisvosios prekybos susitarimą“.

2.4. Priemonės pasirinkimas

Tarybos sprendimas

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

3.1. Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas

Netaikoma.

3.2. Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas

Netaikoma.

3.3. Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis

Buvo surengtos atitinkamos konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais dėl naudos, kurią būtų galima gauti užtikrinus, kad, taikant netaršios transporto priemonės kreditų sistemą, ES kilmės svarbiausios naudingosios iškasenos ir perdirbtos medžiagos būtų laikomos kilusiomis iš „šalies, su kuria Jungtinės Valstijos yra sudariusios galiojančią laisvosios prekybos susitarimą“. Surengti keli klausymai ir dialogo su pilietine visuomene posėdžiai. Be to, Europos Parlamente ir ES valstybėse narėse vyko arba buvo jų organizuojami vieši debatai.

3.4. Poveikio vertinimas

Atsižvelgiant į politinę būtinybę imtis skubių veiksmų siekiant mažinti ES ir JAV prekybos įtampą dėl Infliacijos mažinimo akto arba jos išvengti ir siekiant užtikrinti, kad ES išgautoms arba apdorotoms naudingosioms iškasenoms pagal Infliacijos mažinimo aktą ir jo įgyvendinimo priemonės būtų taikomi netaršių transporto priemonių mokesčių kreditai, oficialaus poveikio vertinimo proceso atsisakyta.

3.5. Pagrindinės teisės

Rekomendacija atitinka ES sutartis ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Svarbiausių naudingųjų iškasenų susitarimas neturės poveikio Sąjungos biudžetui.

5. KITI ELEMENTAI

5.1. Procedūriniai aspektai

Komisija ES vardu derėsis dėl susitarimo, kurį sudarys ES ir JAV. Pagal SESV 218 straipsnio 4 dalį siūloma, kad Taryba Prekybos politikos komitetą paskirtų kaip komitetą, su kuriuo turi būti konsultuojamasi vedant derybas.

Europos Parlamentas bus informuojamas visais procedūros etapais pagal SESV 218 straipsnio 10 dalį.

Komisija paskelbs šią rekomendaciją ir jos priedą iškart po jos priėmimo.

Komisija rekomenduoja, kad derybiniai nurodymai būtų paskelbti iškart po jų priėmimo Taryboje.

Rekomendacija

TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl susitarimo su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis dėl svarbiausių naudingųjų iškasenų tarptautinių tiekimo grandinių stiprinimo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 218 straipsnio 3 ir 4 dalis,
atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Komisija įgaliojama Europos Sąjungos vardu pradėti derybas su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis dėl Europos Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų susitarimo dėl svarbiausių naudingųjų iškasenų tarptautinių tiekimo grandinių stiprinimo.

2 straipsnis

Derybos vedamos vadovaujantis priede išdėstytais Tarybos derybiniais nurodymais.

3 straipsnis

Komisija veda derybas konsultuodamasi su [specialiojo komiteto pavadinimas, kurį įrašo Taryba].

4 straipsnis

Šis sprendimas ir jo priedas bus paskelbti viešai iš karto po jų priėmimo.

5 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Komisijai.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*